

FABIÁNKA

NATURA 2000

NATURA 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie. Hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie európskeho prírodného bohatstva – najzácnejších a najohrozenejších biotopov¹ a druhov na území štátov EÚ. Sústavu NATURA 2000 tvoria **chránené vtáčie územia** vyhlasované s cieľom ochrany vtáctva a **územia európskeho významu** s cieľom ochrany ostatných vzácných a ohrozených rastlinných a živočíšnych druhov a ich biotopov. O zaradení územia do sústavy NATURA 2000 rozhoduje Európska komisia, ktorá územia vyberá z predložených návrhov jednotlivých členských krajín.

ÚZEMIE EURÓPSKEHO VÝZNAMU FABIÁNKA

Identifikačný kód: SKUEV0355

Rozloha: 737 ha

Nadmorská výška: 530 – 630m n. m.

Kraj: Košický

Okres: Rožňava

Katastrálne územie: Silica

PRÍRODNÉ POMERY

Navrňované územie európskeho významu Fabiánka je súčasťou geomorfologickej oblasti Slovenské rudohorie, geomorfologického celku Slovenský kras, podcelku Silická planina. Nachádza sa na mierne zvlnenej planine s bohatým výskytom povrchových aj podzemných krasových javov (škrapy, závrty, jaskyne). Na geologickej stavbe sa podieľajú prevažne spodnotriasové bridlice a sllienité vápence sinských vrstiev ako aj strednotriasové wettersteinské, steinalmské a gutensteinské vápence. V nich sa nachádza niekoľko prevažne ponorných fluviokrasových jaskýň, ktorými sú odvádzané zrážkové vody zo Silickej planiny.

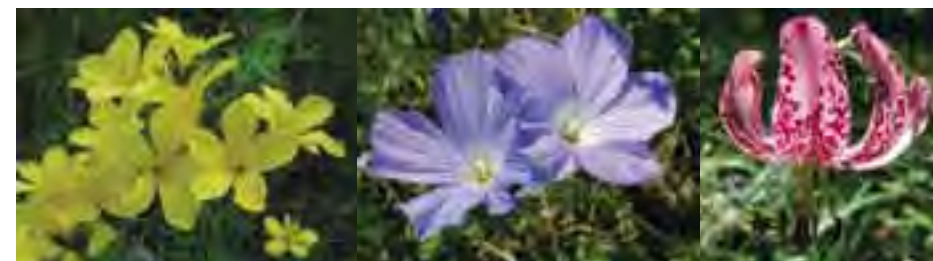

Interiér lesného porastu

Územie je charakteristické výskytom druhovo bohatých lúčnych a pasienkových spoločenstiev, do ktorých prenikajú teplomilné druhy z okolitých xerothermných fytocenóz. Vhodné podmienky pre život tu nachádzajú mnohé vzácne druhy rastlín ako poniklec otvorený (*Pulsatilla patens*), poniklec veľkokvetý (*Pulsatilla grandis*), kosatec bezlistý uhorský (*Iris aphylla* subsp. *hungarica*), pľúcnik úzkolistý (*Pulmonaria angustifolia*), tarica

Besná priepasť

Linum žlté
(*Linum flavum*)

Linum chlpaté
(*Linum hirsutum*)

Lalia zlatohlavá
(*Lilium martagon*)

¹ prírodný životný priestor charakterizovaný určitými vonkajšími podmienkami a súborom v ňom žijúcich organizmov (rastlín a živočíchov)

Lúčne a pasienkové spoločenstvá na Silickej planine

kopcová Brymova (*Alyssum montanum* subsp. *brymii*), ľan žltý (*Linum flavum*), či ľalia zlatohlavá (*Lilium martagon*). V centrálnej časti územia rastú lesné spoločenstvá, predovšetkým dubovo-hrabové, teplomilné dubové, či bukové lesy.

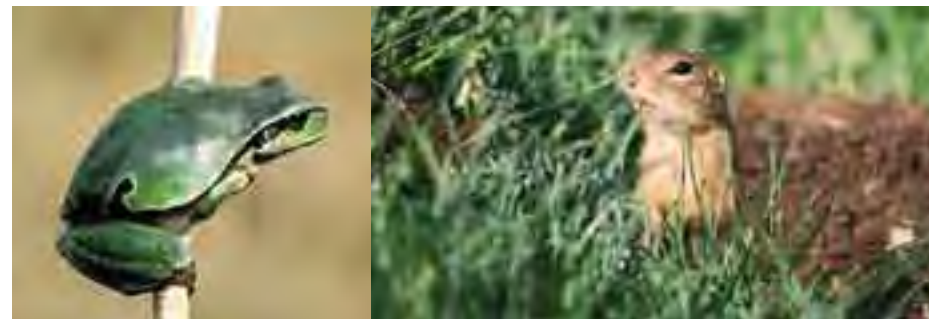
Bohaté sú taxocenózy chrobákov z čeľade *Curculionidae* (nosáčky). Zistili sa tu aj vzácne teplomilné druhy *Polydrusus pterygomalis*, *Otiorhynchus hungaricus*, *Otiorhynchus politus* a *Sitona inops*. Jašteričie jazierko je významným liahniskom obojživelníkov ropuchy bradavičnatej (*Bufo bufo*), rosničky zelenej (*Hyla arborea*)

Vstavač purpurový
(*Orchis purpurea*)

Vstavač obyčajný
(*Orchis morio*)

Vemenník dvojlístý
(*Platanthera bifolia*)

Rosnička zelená (*Hyla arborea*)

Sysel' pasienkový (*Spermophilus citelus*)

a mlokov (*Triturus* sp.) V území je niekoľko menších kolónií sysľa pasienkového (*Spermophilus citelus*). Z vtákov je typickým pre tento biotop škovránok stromový (*Lullula arborea*), strakoš červenochrbtý (*Lanius collurio*), krutohlav hnedý (*Jinx torquilla*) a penica jarabá (*Sylvia nisoria*). Len sporadicky tu hniezdi dudok chocholatý (*Upupa epops*) a včelár lesný (*Pernis apivorus*).

NEGATÍVNE VPLYVY

Územie sa nachádza v blízkosti urbanizovanej oblasti, severne od obce Silica. Nepriaznivo na územie môžu vplyvať činnosti súvisiace s nelegálnymi výrubmi, poľovníctvom a pytliactvom. Pasenie hospodárskych zvierat má nižšiu intenzitu ako v minulosti. Nevyužívanie pastvín spôsobuje ich zarastanie a postupné zanikanie vzácných nelesných biotopov a ústup vzácných rastlinných a živočíšnych druhov. Turistické a iné rekreačné aktivity sú v primeranej miere bez významnejších vplyvov.

Ponorná priepasť

Pasienky s bukovými solitérmi

ROŽŇAVA

Krásnohorské Podhradie

LEGENDA:
SKUEV0355 Fabiánka

Zimný aspekt Silickej planiny

OCHRANA ÚZEMIA

Každé územie európskeho významu sa po schválení Národného zoznamu navrhovaných ÚEV vládou SR (17. 3. 2004) považuje za chránené územie. Je to štádium tzv. **predbežnej ochrany**, ktorej cieľom je zabezpečiť, aby sa stav európsky významných druhov a biotopov v území nezhoršoval. Toto obdobie môže trvať až 9 rokov, pričom počas prvých 3 rokov je národný zoznam posudzovaný v Európskej komisii a dochádza k definitívnemu výberu územia do sústavy NATURA 2000 a do maximálne ďalších 6 rokov dôjde k vyhláseniu územia. Predbežná ochrana je realizovaná prostredníctvom stupňov ochrany uvedených v národnom zozname. Podrobný zoznam parciel so zaradením k príslušnému stupňu ochrany pre ÚEV Fabiánka, ako aj všetky ďalšie informácie o sústave NATURA 2000 na Slovensku nájdete na www.sopsr.sk/natura.

Stupne ochrany. Podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny je územná ochrana na Slovensku diferencovaná podľa stupňov ochrany. Najmenšie obmedzenia v prospech ochrany prírody predstavuje 1. stupeň (platí na celom území SR), najprísnejší je 5. stupeň (o. i. zahŕňa zákaz pohybu mimo vyznačených turistických chodníkov, zberu plodov a rušenia pokoja v záujme prítomných živočíchov a samozrejme vylučuje hospodársku činnosť). V prípade zónovania územia, jednotlivým zónam zodpovedajú príslušné stupne ochrany (zóna A = 5. stupeň, zóna B = 4. stupeň, zóna C = 3. stupeň, zóna D = 2. stupeň. 1. stupeň nemá pridelenú zónu).

Zákonná ochrana bola územiu poskytnutá v roku 1973 vyhlásením Chránenej krajiny oblasti Slovenský kras. S ohľadom na vzrastajúci význam zachovalých prírodných hodnôt územia, došlo v roku 2002 k jeho prekategORIZOVANIU na národný park, kde platí 3. stupeň ochrany. Navrhované územie európskeho významu Fabiánka sa prekrýva s existujúcou sieťou chránených území. Je súčasťou NP Slovenský kras a jeho JV časť leží v ochrannom pásme NP, kde platí 2. stupeň ochrany.

Stratégiou ochrany je diferencovaný manažment realizovaný prostredníctvom zonácie územia a programu starostlivosti. Znamená to zabezpečenie vhodného režimu a primeranej intenzity využívania biotopov, najmä lúk a pasienkov a usmernenie iných aktivít ľudí takým spôsobom, aby bola zabezpečená ochrana druhov a biotopov európskeho významu a ich priaznivý stav.

Pastva Hovädzieho dobytku

STAROSTLIVOSŤ O ÚZEMIE

Medzi odporúčané spôsoby obhospodarovania územia patrí:

na lúkach a pasienkoch:

- výrub náletových drevín a zabraňovanie ich zmladzovaniu
- pravidelné kosenie
- pasenie oviec a hovädzieho dobytku
- na vybraných lúkach primerané hnojenie vyzretým organickým hnojivom
- odstraňovanie invázných druhov rastlín

v lesných porastoch:

oddržiavanie zásad lesného hospodárstva podľa zonácie:

- uplatňovanie výberkového hospodárskeho spôsobu
- postupné znižovanie zastúpenia stanovištne nepôvodných druhov drevín.

Navrhované manažmentové zásahy vo vzťahu k ohrozeným druhom (na LPF aj PPF)

- zabezpečenie vhodných pobytových podmienok bioty (napr.: údržba vletových otvorov pre netopiere, inštalácia búdok)
- realizácia opatrení na záchranu zvlášť ohrozených druhov rastlín (napr.: pestovanie chránených druhov ex situ a posilňovanie populácií druhu v území).

Vyhláseniu územia, jeho zonácie a uplatneniu navrhovaných opatrení bude predchádzať ich prerokovanie so zainteresovanými vlastníckymi a užívateľskými územiami. Nezávisle na tomto procese s otázkami a návrhmi môžete kontaktovať pracovníkov ŠOP SR – Správy NP Slovenský kras.

ZOZNAM BIOTOPOV EURÓPSKEHO VÝZNAMU V ÚZEMÍ

Typ biotopu	Kód NATURA 2000 (* prioritné biotopy)
Vresoviská a krovinné biotopy mierneho pásma	
Xerothermné kroviny	40A0*
Tvrdolisté kroviny	
Porasty borievky obyčajnej	5130
Prirodzené a poloprirodzené travinno-bylinné biotopy	
Pionierske porasty na plytkých karbonátových a bázických substrátoch zväzu <i>Alyso-Sedion albi</i>	6110*
Dealpínske travinnobylinné porasty	6190
Suchomilné travinnobylinné a krovinné porasty na vápnitom podloží (*dôležité stanovištia <i>Orchidaceae</i>)	6210*
Subpanónske travinnobylinné porasty	6240*
Nížinné a podhorské kosné lúky	6510
Skalné biotopy a jaskyne	
Nesprístupnené jaskynné útvary	8310
Lesné biotopy	
Bukové a jedľové kvetnaté lesy	9130
Vápnomilné bukové lesy	9150
Teplomilné panónske dubové lesy	91H0*

Nížinné a pohorské kosné lúky

ZOZNAM DRUHOV EURÓPSKEHO VÝZNAMU V ÚZEMÍ

Skupina Slovenský názov	Vedecký názov (* prioritné druhy)
Vyššie rastliny	
kosatec bezlistý uhorský	<i>Iris aphylla</i> ssp. <i>hungarica</i>
poniklec otvorený	<i>Pulsatilla patens</i>
poniklec veľkokvetý	<i>Pulsatilla grandis</i>
zvonovec ľaliolistý	<i>Adenophora lilifolia</i>
Chrobáky	
behúnik maďarský	<i>Duvalius hungaricus</i>
Motýle	
mlynárik východný	<i>Leptidea morsei</i>
Cicavce – netopiere	
netopier obyčajný	<i>Myotis myotis</i>
netopier veľkouchý	<i>Myotis bechsteini</i>
podkovár krpatý/ p.malý	<i>Rhinolophus hipposideros</i>
podkovár šťihlokrídly/ p.veľký	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>
Cicavce – šelmy	
rys ostrovid	<i>Lynx lynx</i>
vlk dravý	* <i>Canis lupus</i>

Poniklec otvorený
(*Pulsatilla patens*)

Poniklec veľkokvetý
(*Pulsatilla grandis*)

Rys ostrovid
(*Lynx lynx*)

Kolónia netopiera obyčajného
(*Myotis myotis*)

KONTAKTNÉ ADRESY

ISBN 978-80-89310-27-2

Štátna ochrana prírody SR
Správa NP Slovenský kras
Hámossiho č. 188
049 51 Brzotín
Tel.: (058) 7326815
Fax: (058) 7346769

www.sopsr.sk/natura

Autori fotografií: © M. Barlog, © A. Gajdošová, © P. Kaňuch, © J. Kautman, © J. Kilík,
© J. Ksiažek, © R. Šuvada

Odborný text: Správa NP Slovenský kras

Tento informačný materiál vydala ŠOP SR v rámci projektu Optimalizácia komunikácie a informovania o chránených územiach zaradených do sústavy Natura 2000, ktorý je spolufinancovaný Európskou úniou.

Foto na obálke:

predná strana – kosatec bezlistý uhorský (*Iris aphylla* ssp. *hungarica*), zvonovec ľaliolistý (*Adenophora liliifolia*),

vlk dravý (*Canis lupus*)

zadná strana – krasové jamy na Šilickej planine

